

Školitelský posudek

Název práce: **Souvislost cirkadiánních rytmů a vybraných biopsychosociálních jevů u zdravé a klinické populace**

Autor: Ing. Mgr. Eva Fárková, 3. LF UK, Doktorské studijní programy v biomedicíně, obor Neurovědy

Školitel: PhDr. Jana Kopřivová, Ph.D.

Dizertační práce Ing. Mgr. Evy Fárkové s názvem „Souvislost cirkadiánních rytmů a vybraných biopsychosociálních jevů u zdravé a klinické populace“ mapuje vztahy mezi cirkadiánními rytmy, spánkem, únavou, náladou, tělesnou hmotností a dalšími proměnnými v obecné a klinické populaci. Podrobněji se zaměřuje na souvislost cirkadiánních rytmů s obezitou a úspěšností její konzervativní léčby a dále na srovnání subjektivních a aktigrafických metod diagnostiky cirkadiánních rytmů člověka.

Práce po formální stránce splňuje veškeré požadavky, které jsou na dizertační práci kladeny. Vlastní text čítá 72 stran a je přehledně rozdělen do jednotlivých oddílů, které na sebe logicky navazují. Po literárním přehledu, představení výzkumného záměru a vytyčení cílů práce následuje výsledková část, ve které jsou uvedeny tři navazující studie, včetně adekvátního popisu metodiky sběru a zpracování dat a relevantní diskuze. Práce se opírá o úctyhodných 223 referencí, které zahrnují i recentní zdroje, a je rovněž doplněna přehledným seznamem zkratk.

Jako školitelka oceňuji především přístup studentky k experimentální práci, její dlouhodobé a systematické úsilí, díky kterému se jí podařilo proniknout s chronobiologickou diagnostikou a badatelskou činností na pomezí základního a aplikovaného výzkumu do obezitologie, čímž otevřela v našich podmínkách zcela novou a klinicky relevantní problematiku. Využitím chronobiologické diagnostiky a chronobiologických intervencí v léčbě obezích pacientů se v České republice dosud nikdo systematicky nezabýval. O toto směřování autorka sama projevila zájem na základě prvních výsledků mapování souvislostí mezi cirkadiánními rytmy a dalšími jevy v obecné populaci. Hned v prvních letech postgraduálního studia kontaktovala obezitologické pracoviště a připravila projekt, na jehož realizaci získala podporu Grantové agentury Univerzity Karlovy. V této studii autorka prokázala, že časnější akrofáze byla spojena s vyšší úspěšností hubnutí, a dále, že stabilní cirkadiánní rytmus souvisel s vyšší úspěšností udržet počáteční míru denní aktivity během celého sledovaného období léčby. To jednoznačně ukazuje na význam chronobiologické diagnostiky v léčbě obezity. V tomto smyslu považuji práci za velmi autorskou a vidím v ní potenciál pro další výzkum i klinickou praxi.

Za další významný přínos dizertační práce považuji metodologickou studii srovnávající dotazníkové a aktigrafické přístupy hodnocení cirkadiánních rytmů u lidí. Uvedená práce prokázala, že oba přístupy mají poměrně dobrou shodu, přičemž zcela nově byly identifikovány objektivní aktigrafické parametry, které vysoce korelují se subjektivně udávanou mírou sociálního jet-lagu či chronotypem, a mohou tak v případě potřeby nahradit dotazníky.

Studentka je první autorkou dvou impaktovaných publikací a spoluautorkou autorkou dalších tří impaktovaných prací. Dvě prvoautorské studie tvoří základ této dizertační práce, třetí studie se velmi úzce váže k tématu díky metodice aktigrafického měření a zpracování dat. Zbylé dvě spoluautorské práce jsou populační studie zaměřené na obecnou, resp. psychiatrickou populaci.

Práce splňuje požadavky kladené na dizertační práci a doporučuji ji k obhajobě.

V Klecanech dne 11. 2. 2020



PhDr. Jana Kopřivová, Ph.D.

Vedoucí výzkumného programu
Spánková medicína a chronobiologie
Národní ústav duševního zdraví